



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 439/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. V., N., zastúpeného advokátkou JUDr. I. L., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo/17/2008 a jeho uznesením sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť P. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2008 doručená sťažnosť P. V., N., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len

„krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo/17/2008 a jeho uznesením sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre spáchanie trestného činu vraždy formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Tp 89/2008 zo 17. júna 2008 bol sťažovateľ podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Začiatok plynutia lehoty väzby bol určený na 12. jún 2008 o 21.00 h.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008 rozhodol tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd svojím postupom a rozhodnutím porušil jeho základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby *„nebol daný súhlas na skrátenie zákonnej lehoty na prípravu 5 pracovných dní podľa § 292 ods. 4 Tr. por., ktorého ustanovenie bolo týmto porušené“*.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

*„... Dňa 18. 6. 2008 bola podaná sťažnosť proti uvedenému uzneseniu o vzatí do väzby. V sťažnosti som namietal o. i. aj formu môjho vzatia do väzby, kde zákon neustanovuje potrebu nariadenia verejného zasadnutia. Ak však súd rozhodoval na verejnom zasadnutí, nebol daný súhlas na skrátenie zákonnej lehoty na prípravu 5 pracovných dní podľa § 292 ods. 4 Tr. por., ktorého ustanovenie bolo týmto porušené.*

*Dňa 25. 6. 2008 Krajský súd v Nitre rozhodol o mojej sťažnosti Uznesením 2 Tpo/17/2008, kde sa k vznesenej námietke v sťažnosti vyjadril, že sa nemôže stotožniť s názorom, podľa ktorého neboli dodržané lehoty. ...“*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„1. Základné právo P. V. podľa č 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo Uznesením Krajského súdu Nitra 2 Tpo/17/2008 zo dňa 25. 06. 2008 porušené.*

*2. Uznesenie Krajského súdu Nitra 2 Tpo/17/2008 zo dňa 25. 06. 2008 sa zrušuje.*

*3. Ústavný súd SR nariaďuje, aby bol P. V. bezodkladne prepustený z väzby na slobodu.*

*4. P. V. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia 6.732,- Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsať dva slovenských korún), ktoré je Krajský súd Nitra povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. I. L., sídlo N., číslo účtu:..., bankové spojenie:... pobočka N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia

návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, prípadne z dôvodov, ktoré spočívajú v osobitnostiach konania pred všeobecným súdom. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považuje ústavný súd takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 74/02).

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už uviedol, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00).

Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje osobám pozbaveným slobody právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybniť zákonnosť pozbavenia slobody. Samotné konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby) musí mať charakter súdneho konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby v konkrétnom prípade [napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Assenov a iní c. Bulharsko z 28. októbra 1998, rozsudok ESLP vo veci Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000]. Tieto záruky nemusia byť vždy nevyhnutne rovnaké ako procesné garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru týkajúceho sa rozhodovania vo veci samej (o oprávnenosti trestného obvinenia proti dotknutej osobe). Ak je dotknutá osoba pozbavená osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, musí byť vypočutá. Vždy musia byť zaručené konradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (napr. rozsudok ESLP z 25. marca 1999 vo veci Nikolova c. Bulharsko). V každom prípade však musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

Podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby, o žiadosti o prepustenie z väzby, o ďalšom trvaní väzby, o zmene dôvodov väzby, o návrhu na predĺženie lehoty väzby a rozhodnutie prokurátora o prepustení obvineného z väzby.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru nezákonným odôvodnením uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008, ktorým krajský súd rozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4 Tp 89/2008 zo 17. júna 2008.

Ústavný súd konštatuje, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je

zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008 vyplýva:

*„... Krajský súd v Nitre, ako súd nadriadený, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosť ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že čiastočne dôvodná je iba sťažnosť krajského prokurátora...*

*... K námietke vznesenej v sťažnostiach, že súd I. stupňa nepostupoval správne, keď rozhodoval na verejnom zasadnutí treba konštatovať, že po zadržaní obvineného tento musí byť predvedený pred sudcu a musí byť vypočutý. Trestný poriadok v danom prípade nepredpisuje formu, akou má byť obvinený vypočutý. O výsluchu obvineného pred sudcom pri rozhodovaní o návrhu na vzatie do väzby stačí, aby bola vyhotovená zápisnica z tohto výsluchu.*

*Súd sa nemôže stotožniť s námietkou, že neboli dodržané lehoty uvedené v § 292 ods. 4 Tr. por., ktoré vzhľadom k ustanoveniu § 87 ods. 2 Tr. por. ani dodržané nemohli byť, pretože sudca pre prípravné konanie je povinný vyslúchnuť zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora a túto osobu vziať do väzby alebo prepustiť ak rozhodne o nevzatí do väzby.*

*Žiadne práva obvinených v danom prípade neboli porušené, pretože pri vzatí do väzby obvinení boli predvedení pred sudcu a vypočutí, čo je v súlade s článkom. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj s článkom 17 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. “*

Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že predmetom konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom bolo rozhodovanie o vzatí sťažovateľa do väzby. V tomto zmysle bolo úlohou všeobecných súdov vysporiadať sa predovšetkým s otázkami, či skutok, pre ktorý je sťažovateľ stíhaný, je trestným činom, či existuje dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal sťažovateľ, a či existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce ďalšie trvanie väzby sťažovateľa.

Z citovaného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa v súvislosti s rozhodovaním o vzatí sťažovateľa do väzby zaoberal všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa, ktoré uvádzal v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 17. júna 2008 a v ktorej žiadal aj o prepustenie z väzby na slobodu. Druhostupňový súd vychádzajúc z dovedy zisteného skutkového stavu vyhodnotil dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa a poukázal aj na skutkové okolnosti pretrvávania väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, čo v konečnom dôsledku viedlo k zamietnutiu žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Z rozhodnutia krajského súdu nemožno vyvodit', že by sa tento nevysporiadal s právne relevantnými argumentmi v súvislosti s rozhodovaním o väzbe (jej ďalšom trvaní) sťažovateľa, a podľa názoru ústavného súdu sú tieto odôvodnenia ústavnoprávne akceptovateľné.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nepovažuje uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008 za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku (v znení zákona č. 650/2005 Z. z.) o ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty väzby alebo žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadaval o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné na rozhodnutie.

Podľa tejto právnej normy mal sťažovateľ (zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou) možnosť požiadať o výsluch pred rozhodovaním všeobecných súdov o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Ako vyplýva zo sťažnosti a z jej príloh, okresný súd uznesením sp. zn. 4 Tp 89/08 zo 17. júna 2008 vzal sťažovateľa podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku do väzby. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ mal na verejnom zasadnutí okresného súdu časový priestor na vypovedanie (požiadanie o výsluch) pred okresným súdom. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej takisto mohol využiť žiadosť v zmysle ustanovení § 72 ods. 2 Trestného poriadku a pred rozhodovaním krajského súdu sa domáhať prípadnej nápravy tým označeného práva prostredníctvom krajského súdu. V žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu obsiahnutej v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4Tp 89/08 požiadavka o vykonanie výsluchu podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku vznesená sťažovateľom nebola a ani zo sťažnosti pred ústavným súdom nevyplýva, že by ju sťažovateľ podal všeobecným súdom osobitným podaním.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku požiadať krajský súd, aby pred jeho rozhodovaním mohol byť osobne vypočutý k žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, prípadne podať žiadosť o výsluch, no takúto možnosť nevyužil.

Nemožno spochybníť ani fakt, že sťažovateľ mal možnosť v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, tvoriacej súčasť opravného prostriedku - sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, predložiť argumenty a dôvody proti ponechaniu jeho osoby vo väzbe, ktorú sčasti aj využil (v žiadosti a v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu).

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že krajský súd konal na neverejnom zasadnutí bez vypočutia sťažovateľa, sama osebe neznamená porušenie základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy (postup všeobecných súdov bol v súlade so zákonom - Trestným poriadkom, čo signalizuje zachovanie požadovanej zákonnosti rozhodovania o väzbe) a práva zaručeného v čl. 5 ods. 2 dohovoru (umožnenie predloženia argumentov a dôvodov proti ponechaniu vo väzbe ako predpoklad zabezpečenia kontradiktórnosti a rovnosti zbraní).

Sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu žiadne argumenty, z ktorých by vyplývala odôvodnená pochybnosť o dodržaní princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní v označenom konaní tak, ako ich uplatnenie vyplýva z čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ak sťažovateľ ani nežiadal, aby bol v konaní o sťažnosti vypočutý, nemôže rozhodnutie krajského súdu na neverejnom zasadnutí založiť príčinnú súvislosť s porušením jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo/17/2008 z 25. júna 2008, takéto porušenie ústavný súd nezistil. Uznesenie krajského súdu je riadne a náležite odôvodnené. Ústavný súd nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvedené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, resp. neudržateľné, ktoré by súčasne mali za následok namietané porušenie označených práv sťažovateľa. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s uznesením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu. Vzhľadom na to ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2008